

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

КІНОЗНАВСТВО І ТЕАТРОЗНАВСТВО

підготовки бакалавра
спеціальності 034 Культурологія
освітньо-професійної програми Культурологія

Силабус навчальної дисципліни «КІНОЗНАВСТВО І ТЕАТРОЗНАВСТВО» підготовки бакалавра галузі знань 03 гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія, за освітньою програмою Культурологія

Розробник: Москвич О.Д. – старший викладач кафедри культурології, кандидат філософських наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Столярчук Н. М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри культурології

протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Столярчук Н. М.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітня програма: Культурологія Освітній рівень: Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2
		Семестр 3-ий
		Лекції 30 год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) 30 год.
		Самостійна робота 50 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

ППП Москвич Ольга Дмитрівна

Науковий ступінь кандидат філософських наук

Посада старший викладач кафедри культурології

Контактна інформація (Moskvych.Olha@vnu.edu.ua).

Дні занять (<https://vnu.edu.ua/uk/articles/testoviy-dostup-case-files-collection>).

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Навчальний курс «Кінознавство і театрознавство» є складовою циклу дисциплін професійної підготовки бакалаврів культурології. Програма курсу передбачає комплекснекультурологічне вивчення кіно і театру як видів мистецтва і є важливою складовою освітникультуролога.

Перший змістовний модуль курсу присвячений вивченню кіно як виду мистецтва, аналізу основних законів кінодраматургії та кінорежисури, специфіки різних виражальнихзасобів кіно, видів і жанрів кіномистецтва, висвітленню розвитку зарубіжного та українського кіно у світовій культурі.

Другий змістовний модуль присвячений вивченню основних понять театрознавства як науки, висвітленню розвитку театру як виду мистецтва, соціального інституту та сучасної креативної індустрії.

2. Пререквізити. Вивчення курсу передбачає використання знань, набутих із таких навчальних дисциплін як «Вступ до культурології», «Культура і релігія», «Соціокультурний розвиток людства», «Первісна культура», «Культура давніх цивілізацій», «Культура Античності», «Українська культура в європейському контексті».

Постреквізити. Отримані знання, уміння й навички застосовуються для вивчення таких навчальних дисциплін як «Сучасна культура», «Медіакультура», «Естетика і культурологія мистецтва», «Аналітика культури», «Культурні та креативні індустрії».

3. Мета і завдання освітнього компонента. Мета курсу – ознайомити студентів із специфікою кіно і театру як видів мистецтва, історією світового кінематографа і театральної культури, основними законами театральної драматургії і кінорежисури. Основними завданнями вивчення дисципліни «Кінознавство і театрознавство» є навчити студентів користуватися джерельною базою; працювати з монографічними текстами; розумітися в історії світового кіно і театру; сформувати навички культурологічного аналізу кіномистецтва і театального мистецтва, їх видових і жанрових характеристик, ознайомити зі специфікою виражальних засобів на базі ґрунтового вивчення культурно- історичних джерел, наукової літератури, творів кіномистецтва і драматичних творів.

4. Результати навчання (Компетентності).

Впродовж вивчення навчальної дисципліни у студентів формуються наступні професійні загальні компетенції (ЗК).

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7. Здатність працювати автономно.
- ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Фахові компетенції (ФК)

- ФК 1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.
- ФК 3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів.
- ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).
- ФК 5. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.
- ФК 9. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.
- ФК 13. Здатність до професійної взаємодії з представниками інших спеціальностей, а також залучення до розв'язання культурних проблем представників громадськості.

А також досягаються визначені Освітньою програмою програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.
- ПРН 4. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.

ПРН 8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

В контексті формування вищезазначених програмних компетентностей студенти будуть обізнані у таких питаннях:

- знати характерні риси кіно і театру як видів мистецтва, їх видову та жанрову різноманітність;
- розуміти закономірності розвитку кіно і театру, їх місце і роль у світовій культурі;
- розуміти специфіку різних виражальних театральних прийомів, знати основні закони театральної драматургії і кінорежисури;
- критично сприймати та інтерпретувати твори української та світової кінематографії і театрального мистецтва з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, естетичного, політичного, релігійного, екологічного);
- оцінювати твори кіномистецтва і драматургії різних історичних періодів та географічних ареалів;
- здійснювати на відповідному рівні дослідження кінотворчості і театральної творчості, аргументовано викладати умовиводи;
- виявляти актуальні проблеми в кіноіндустрії і театральній культурі використовуючи різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології;

здійснювати аналіз творів українського та зарубіжного кіномистецтва і театрального мистецтва, виявляти культурні потреби суспільства та залучати до розв'язання актуальних культурних проблем представників громадськості.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Кінознавство.						
Тема 1. Кіно як вид мистецтва та індустрія.		2	2	2	1	ДС/2
Тема 2. Види і жанри кіно.		2	2	2		ДС/2
Тема 3. Передумови виникнення кінематографа і основні етапи розвитку.		2	2	2	1	ДС/2
Тема 4. Кіномистецтво західноєвропейських країн.		4	4	6	1	ДС/2 РМГ/2
Тема 5. Кіномистецтво країн Північної і Південної Америки.		2	2	2	1	ДС/2
Тема 6. Особливості кінематографа країн Азії.		2	2	4		ДС/2 Р/2
Тема 7. Українське кіномистецтво.		4	4	4	1	ДС/2 Р/2
Разом за модулем 1	63	18	18	22	5	20

Змістовий модуль 2. Театрознавство.						
Тема 8. Театрознавство як наука. Специфіка театру як виду мистецтва.		2	2	4	1	ДС/2
Тема 9. Театральна культура Стародавнього сходу.		2	2	4	1	ДС/2
Тема 10. Античний театр.		2	2	4	1	ДС/2
Тема 11. Театральна культура епохи Середньовіччя і Ренесансу.		2	2	4		ДС/2
Тема 12. Трансформації в театральній культурі від епохи Нового часу до ХХІ століття.		2	2	6	1	ДС/2
Тема 13. Становлення, розвиток і сучасний стан українського театру.		2	2	6	1	ДС/2 Р/2
Разом за модулем 2	57	12	12	28	5	14
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						МКР 1/ 30 МКР2/30
ІНДЗ (за наявності)						6
Всього годин/Балів	120	30	30	50	10	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

- Завдання для самостійного опрацювання. Самостійна робота студентів з курсу «Кінознавство і театрознавство» включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до виступів на семінарах, вивчення тем або питань, що не розглядаються в курсі лекцій, конспектування основних теоретичних джерел з кожного змістовного модуля. Нижче наводяться орієнтовні теми для самостійного опрацювання студентами.

Модуль 1.

№ з/п	Тема
1.	Кіно в системі візуальних мистецтв сучасного медіапростору.
2.	Японське кіно. Вплив традиційного японського театру на формування раннього кіно.
3.	Соціальнопобутова тематика кіномистецтва Марокко.
4.	Мелодраматичне кіно Єгипту.
5.	Кінематограф і оптичні медіа.
6.	Кіностудія «Волинь»: історія і перспективи творчої діяльності

7.	Стрімінгові тенденції в сучасній кіноіндустрії.
8.	Сучасні зарубіжні кінофестивалі.
9.	Функції телебачення в сучасній медіакультурі.
10.	Українське кіномистецтво ХХІ століття: здобутки і тенденції.
11.	Роль фотографії у кіномистецтві.
12.	Єгиптологія і кінематограф.

Модуль 2.

№ з/п	Тема
1.	Ігровий аспект театру. Театр як ритуал.
2.	«Поетика» Арістотеля як перша спроба теоретичного осмислення законів драматичного мистецтва.
3.	Індійське театральне мистецтво.
4.	Символічний вимір середньовічного спектаклю.
5.	Традиційний театр Китаю.
6.	Медіатрансформації в сучасній театральній культурі.
7.	Театральна культура Волині: традиції і новації.
8.	Український театр середини 60-90-х років ХХ століття.
9.	Фестивальна театральна культура в Україні і світі.
10.	Театральне мистецтво Японії.
11.	Театр «Гармидер»: творчий доробок.
12.	Особливості розвитку театральної фотографії та її вплив на театральне мистецтво.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять студентами є обов'язковими, допускаються пропуски занять з поважних причин (хвороба студента, сімейні обставини тощо).

Теми пропущених занять повинні бути відпрацьовані студентом самостійно і здані викладачу у вигляді індивідуальних завдань. Якщо студент має вагомі причини, що не дозволяють йому систематично відвідувати заняття, він може перейти на вільний графік з дозволу декана факультету.

Поточний контроль, завданням якого є перевірка студентами вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, вироблення навчальних та дослідницьких навичок, формування вміння самостійної роботи з філософськими

текстами та спроможності їх осмислення і інтерпретації; а також вироблення навичок письмової та усної самопрезентації.

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

- ✓ контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях (уснета письмове опитування);
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять (індивідуальні співбесіди);
- ✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;
- ✓ контроль за виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять.

Модульний контроль здійснюється у формі написання контрольних робіт. На модульну контрольну роботу виносяться питання, розглянуті під час вивчення змістового модуля на лекціях, семінарах і самостійно.

Політика щодо академічної доброчесності. Підготовані студентом індивідуальні завдання (*проблемні завдання, реферати, творчі роботи, есе*) мають продемонструвати поглиблене вивчення джерел, змістовність і глибину розкриття теми, творчий підхід і самостійність мислення, оригінальність висновків. За потреби студент може отримати консультацію у викладача у позааудиторний час. Студенти мають дотримуватись етичних норм академічної доброчесності та не допускати обману й академічного плагіату. Під академічним плагіатом розуміється оприлюднення (частково або повністю) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (цитування), подання робіт, які є не вашими особистими розробками, копіювання чужих ідей без відповідного цитування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Залік проводиться в терміни, визначені деканатом у 3-му семестрі. Студентам, що не з'явилися на залік з поважних причин дозволяється перескладання в інший термін, встановлений деканатом. Третя й остання спроба складання заліку відбувається за присутності комісії з трьох викладачів, яких визначає деканат, включаючи викладача, який викладав дисципліну.

V. Підсумковий контроль

На іспит виносяться основні питання, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та умінь синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Перелік питань до заліку:

1. Кіно в системі мистецтва.
2. Види і жанри кіно.
3. Функції кіно.
4. Технічні особливості кіномистецтва.
5. Передумови виникнення кіно.
6. Винахід братів Люм'єрів. Перший в історії кінопоказ.
7. Творчість Жоржа Мельєса та його перші ігрові фільми.
8. Особливості українського кіномистецтва у 80-90 роки XX століття.
9. Романтизм української кінематографії 50 -70 роках XX століття.
10. Показ самотньої людської особистості в фільмах режисерів Ф.Феліні,

А.Вісконті, М.Антоніоні, П.Джермі.

11. Вестерн як один з основних жанрів раннього американського кіно.
12. Іван Миколайчук – актор і режисер українського кіно та його творчі знахідки.
13. Французька комедія як особливий жанр французького кіно.
14. Загальна характеристика англійського кінематографа.
15. Криза американського кіно в 40-50-х роках ХХ століття.
16. Комерційний потік американської кінопродукції на світовий екран: проблеми і тенденції.
17. Кінематограф Канади: шляхи розвитку.
18. Український кінематограф 20-х років ХХ століття.
19. Національне кіно Латинської Америки.
20. Творчість Олександра Довженка.
21. Українське поетичне кіно: аналіз фільму на вибір.
22. Загальна характеристика кіномистецтва країн Азії.
23. Діяльність кіностудії «Волинь».
24. Драма як літературний жанр, призначений для сцени. П'єса як основа спектаклю.
25. Стародавня Греція – батьківщина світового театру.
26. Трагедія і комедія – основні жанри давньогрецької драматургії.
27. Алгорично-символічне спрямування середньовічного мистецтва. Релігійне і світське театральне мистецтво.
28. Літургійна драма: різдвяна і пасхальна. Символіка й умовність оформлення середньовічного спектаклю.
29. Загальна характеристика західноєвропейського театру епохи Відродження.
30. Комедія дель арте (комедія масок) – найвище досягнення італійського театру епохи Відродження.
31. Розквіт іспанського театру. Творчість Лопе де Вега.
32. Характеристика розвитку англійського театру. Творчість Вільяма Шекспіра.
33. Реалізм і гуманістична спрямованість театру епохи Відродження.
34. Жан Батист Мольєр як творець жанру високої комедії.
35. Театр епохи Просвітництва.
36. Народні витоки театального мистецтва – обряди, ігрища, свята.
37. Шкільний театр (XVII – XVIII ст.). Художньо-естетичні особливості шкільного театру Києво-Могилянської духовної академії.
38. Вертепний ляльковий театр: інтермедійно-релігійні видовища.
39. Передумови розвитку українського аматорського театру 60-70 років ХІХ ст.
40. Творча діяльність І. Котляревського. Прем'єра «Наталки Полтавки».
41. Т. Шевченко і театр. Драма «Назар Стодоля».
42. Творчість братів Тобілевичів (І.Карпенко-Карий, М.Садовський, П.Саксаганський).
43. Інтелектуально-романтична спрямованість і символічна вишуканість драм Лесі Українки «Блакитна троянда», «Лісова пісня», «Камінний господар», «В пущі».
44. І.Франко і театр. Драма «Украдене щастя».
45. Сценічна діяльність Марії Заньковецької.
46. Діяльність «Молодого театру» під керівництвом Леся Курбаса.
47. Акторська діяльність Наталії Ужвій та Амбросія Бучми.
48. Український театр 80-90-х років.
49. Театральна культура Волині: традиції і новації.
50. Медіатизація сучасної української театальної культури.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Рекомендована література:

1. Бальме К. Вступ до театрознавства. Львів : ВНТЛ-Класика, 2008. 270 с.
2. Бетчен Дж. Вогонь бажання. Зародження фотографії. Київ: Родовід, 2019. 248 с.
3. Брюховецька Л.І. Кіномистецтво: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Логос, 2011.— 391 с.
4. Госейко Л. Історія українського кіномистецтва. 1896–1995. К.: Кіно-Коло. 2005. 464 с.
5. Довженко і кіно ХХ століття. Зб. ст. Упор. Л.Брюховецька, С. Тримбач. К.: Редакція журналу «Кіно-Театр», В-во Поліграфцентр «ТАТ». 2004. 264 с.
6. Екранна культура: Засоби моделювання художньої реальності / Зубавіна І. Б. ІПСМАМУ. К.: Інтертехнологія, 2006. 272 с.
7. Зубавіна І. Б. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті. Академія мистецтв України; Інститут проблем сучасного мистецтва. К. : Фенікс, 2007. 296 с.
8. Зубавіна Ірина. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті. К.: Інститут проблем сучасного мистецтва. 2007. 296 с.
9. Ілленко Юрій. Парадигма кіно. К.: «Абрис». 1999. 416 с.
10. Капельгородська Нонна, Глущенко Євгенія, Синько Олександра. Кіномистецтво України в біографіях. К.: ТОВ «АВДІ». 2004. 712 с.
11. Карнер Д. Сміх крізь сльози . Єврейський театр у Східній Галичині і на Буковині / Д. А. Карнер. Львів : ВНТЛ- Класика, 2008. 200 с.
12. Клеколквін О. Історіографія театру: Напрями. Школи. Методи. Постаті: Навчальний посібник / Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. К.: АртЕк, 2017. 336 с.
13. Клеколквін О. Театр при столиці. Методологія театрознавства : Подорожній Ін-т проблем сучасн. мистец. НАМ України. К. : Фенікс, 2013. 432 с.
14. Кошелівець Іван. Олександр Довженко. Спроба творчої біографії. Сучасність. 1980. 428 с.
15. Кракауер Зігфрід. Від Калігарі до Гітлера — психологічна історія німецького кіно. Пер. з нім. К.: Грані-Т. 2009. 384 с.
16. Курбас Л. Філософія театру. К.: Вид-во Солом.Павличко.Основи, 2001. 918с.
17. Михайлин І. Л. Два Довженки / Ігор Михайлин //Довженко Олександр. Вибрані твори / Упоряд. текстів та передмова І. Л. Михайлина. Х. : Ранок, 2009. С. 3–20.
18. Молодий театр. Генеза, завдання, шляхи. К.: Мист., 1991. 316 с.
19. Москвич О.Д. Вплив фотографії на трансформацію життєвого простору людини // Науковий вісник Чернівецького університету. Збірник наукових

- праць. Випуск 726-727. Філософія. Чернівці, 2014. С. 281-285.
20. Москвич О.Д. Медіа-реальність як сучасний соціокультурний простір // Соціологічні студії : наук.-практ. журн. / уклад. Л.Й. Кондратик, С. А.Сальнікова. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лксі України, 2014. №2 (5). - С. 52-56.
 21. Москвич О.Д. Феноменологія сучасної медіареальності: експлікація понять Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі України Серія: Філософські науки. Луцьк, 2014. № 18 (295) –С. 68-73.
 22. Москвич О.Д., Пригода Т.М. Медіатрансформації та івент-технології в сучасній театральній культурі: український контекст. Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. Вип. 35 / упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов ; редкол.: Г. П. Чміль, В. Г. Виткалов, П. Е. Герчанівська та ін. ; наук.-бібліогр. редагування наукової бібліотеки РДГУ. Рівне : РДГУ, 2020. С. 115-121.
 23. Поетичне кіно: заборонена школа. К.: В-во «АртЕк», Редакція журналу «Кіно- Театр». 2001. 464 с.
 24. Скуратівський Вадим. Екранні мистецтва у соціокультурних процесах ХХ століття.Генеза. Структура. Функції. К.: В-во Івана Федорова. 1997. Ч.1. 224 с.; Ч.2. 240 с.
 25. Тегг Дж. Тягар репрезентації: есеї про множинність фотографії та історії. Київ:Родовід. 2019. 248 с.
 26. Тримбач С. Олександр Довженко. Загибель богів. Ідентифікація автора в національному часопросторі. Вінниця: Глобус-Прес. 2007. 800 с.
 27. Український театр ХХ століття: Антологія вистав . Ін-тпроблем сучасн. мист-ва НАМ України. К.: Фенікс, 2012. 944 с.
 28. Український театр: шлях до себе. Здобутки. Виклики. Проблеми. Київ: КЖД «Софія», 2008. 145 с.
 29. Шергій Ю. Нарис історії українських театрів Закарпатської України до 1945р.Львів, 1993. 372с.
 30. Autorzy kina europejskiego, III. Pod redakcja Alicji Helman i Andrzeja Pitrusa. Krakow:2007. 384 st.
 31. Janicki Stanislaw. Film Polski od a do z. Warszawa. 1972. 168 st.
 32. Kino niemieckie w dialogu pokolen i kultur. Pod redakcja Andrzeja Gwozdzia. Krakow.2004. 456 st.
 33. Siergiej Paradzanow (Sarkis Paradzanian). Redakcija: Leslaw Czaplinski, BoguslawZmudzinski. Krakow. 1998. 140 st.
 34. Zawojski Piotr. Wielkie filmy przelomu wiekow. Krakow: 2007. 300 st.

Інтернет-ресурси:

<http://kinoklub.org.ua/>
<https://garmyder.org/>
<https://nstdu.com.ua/>
<https://theatre.com.ua/>
<https://theatre360.c.ua/>
https://usfa.gov.ua/?fbclid=IwAR2sWETyx2bk8kmtTneCLgOUnmPR5YZNMqAFIB_Mfz2V0izjbUFzVu0OJdU
<https://www.cinema.in.ua/>